

Retouradres: Postbus 21012 3001 AA Rotterdam

Aan de Colleges van Burgemeester en Wethouders
van de 23 gemeenten van de MRDH

Westersingel 12
Postbus 21012
3001 AA Rotterdam
Telefoon 088 5445 100

E-mail: informatie@mrdh.nl
Internet: www.mrdh.nl
KvK nummer: 62288024
Bankrekeningnummer
NL96 BNGH 0285 1651 43

Datum

28 oktober 2020

Onderwerp

Openbaar vervoer en corona

contactpersoon

Gertjan Nijsink

uw kenmerk

-

ons kenmerk

74479

projectnummer

-

doorkiesnummer

088 5445 143

e-mail

g.nijsink@mrdh.nl

bijlage(n)

1

Geachte colleges,

Op 28 september 2020 hebben wij u geïnformeerd over de laatste stand van zaken wat betreft openbaar vervoer en corona. We hebben u toen gemeld dat, om de continuïteit van het OV in de MRDH-regio te waarborgen, vervoerbedrijven voorstellen zullen doen voor de daarvoor noodzakelijke maatregelen. Ook hebben we u geïnformeerd over het proces wat betreft het afwegingskader dat MRDH opstelt om deze voorstellen te kunnen beoordelen.

U bent door uw wethouder Verkeer en Vervoer in de periode van 12 oktober tot 27 over het concept afwegingskader geïnformeerd. De adviescommissie Va, waar twee raadsleden van uw gemeente in vertegenwoordigd zijn, heeft dit concept afwegingskader op 12 oktober ontvangen en hierover op 26 oktober een technische informatiesessie gehad. Graag verwijzen wij u naar de bijlage waarin het totale proces overzichtelijk is neergezet.

Op 28 oktober heeft de bestuurscommissie Vervoersautoriteit dit afwegingskader vastgesteld. Graag informeren we u hierover, en geven we u ook een doorkijk in het vervolgproces dat nu doorlopen zal worden. U kunt deze brief, indien nodig voorzien van een gemeentelijke oplegger, doorgeleiden naar uw gemeenteraden.

Wij hebben het u eerder al gemeld, maar toch wordt hieronder even kort herhaald waarom een afwegingskader financieel gezien zo noodzakelijk is.

Het Rijk, de decentrale OV-autoriteiten (waaronder MRDH) en vervoerbedrijven hebben afspraken gemaakt over een Beschikbaarheidsvergoeding in 2020 voor het openbaar vervoer. Essentie daarvan is dat het Rijk het gat tussen kosten en opbrengsten bij vervoerbedrijven aanvult tot 93%. Voor de vervoerbedrijven betekent dit dat zij het resterende bedrag, circa 7% van hun jaaromzet in 2020, als verlies moeten accepteren.

In de afgelopen periode is de MRDH met het Rijk in gesprek (geweest) over financiële afspraken voor de periode na 2020. Op Prinsjesdag heeft het Rijk gedeeltelijke helderheid gegeven over de financiële ruimte voor 2021. Over de bijbehorende spelregels vindt overleg plaats. Essentie is dat het Rijk de huidige Beschikbaarheidsvergoeding doorzet tot 1 juli 2021.

Tegelijk wordt perspectief geboden op een regeling van 1 juli tot en met 31 december 2021 alleen is nog niet bekend in welke mate het Rijk gaat bijdragen.

In 2021 opnieuw verliezen accepteren is echter voor de vervoerbedrijven niet mogelijk. Als gevolg van corona krijgen de vervoerbedrijven in de metropoolregio substantieel minder reizigersinkomsten, terwijl de kosten wel doorlopen. Daardoor komt de continuïteit van de vervoerbedrijven en dus van het OV in de metropoolregio in gevaar.

Met de aannames van nu, oktober 2020, loopt het totaaltekort in 2021 bij de vervoerders EBS, HTM en RET, op tot circa € 44 mln.

De maatregelen die vervoerbedrijven nemen, moeten ertoe leiden dat vervoerbedrijven in 2021 geen verlies, maar ook geen winst zullen maken. Voor 2022 en daarna moet er weer voldoende perspectief zijn op een redelijk rendement voor de vervoerbedrijven, als in een normale situatie.

Dit betekent dus alleen al voor 2021 een forse opgave, waarbij moeilijke en vervelende keuzes niet uit te sluiten zijn, maar wel noodzakelijk zijn.

Afwegingskader

Doel

Het doel van het afwegingskader is tweeledig:

- Het waarborgen van de continuïteit van de uitvoering van het openbaar vervoer; daarvoor is continuïteit van OV-bedrijven noodzakelijk
- Het bieden van voldoende toekomstperspectief voor vervoerbedrijven voor een gezonde bedrijfsvoering op lange termijn.

Randvoorwaarden

Voorstellen van vervoerbedrijven moeten aan de volgende voorwaarden voldoen:

- Ze moeten passen binnen de begroting van de MRDH. Het 'schoot' tussen OV-exploitatie en (OV-)investeringen blijft in stand. Wel is er ruimte voor verschuivingen van budgetten binnen OV-exploitatie.
- Ze moeten passen binnen de (veiligheids)normen van o.a. de Wet lokaalspoor, waar de MRDH een wettelijke verantwoordelijkheid heeft. Ook moet rekening gehouden worden met de Total Life Cycle Costs van infrastructuur en voertuigen (geen besparingen op korte termijn die op langere termijn duurder uitpakken).

Het genoemde 'schoot' tussen OV-exploitatie en (OV-)investeringen is noodzakelijk gezien de opgaven waarvoor MRDH gesteld staat. Voor meer informatie daarover verwijzen wij u naar onze brief van 28 september jongstleden.

Prioritering beoordeling van voorgestelde maatregelen:

Bij de beoordeling van de voorgestelde maatregelen hanteert de MRDH de volgende 'viertrap':

- A. Maatregelen gericht op aanpassing van interne bedrijfsvoering van vervoerbedrijven;
- B. Andere wijze van organisatie/ samenwerking tussen vervoerbedrijven en MRDH;

Pas als daarbij alle mogelijke maatregelen zijn genomen, dan:

- C. Maatregelen met een klantimpact;

Pas als daarbij alle mogelijke maatregelen zijn genomen, dan:

- D. Maatregelen met een grote klantimpact.

Bij alle voorgestelde maatregelen geldt dat de volgorde van de te nemen maatregelen wordt bepaald door de mate van verstrekkendheid voor reizigers.

Daarbij wordt wel de opgemerkt dat het onwaarschijnlijk is dat volstaan kan worden met maatregelen in de categorieën 'A' en 'B'. Gezien de grootte van de opgave waarvoor we gesteld staan, is het onvermijdelijk dat ook reizigers de impact van corona op het OV-systeem zullen gaan merken.

Bij alle voorstellen geldt:

- Het betreft tijdelijke maatregelen, voor het jaar 2021, tenzij er sprake is van no-regret maatregelen waarover expliciet wordt besloten dat deze voor een langere periode worden genomen;
- Voorstellen dienen zo veel mogelijk in lijn te zijn met de beleidsdoelstellingen van de MRDH, zoals verwoord in onder andere de Strategische Agenda en de Uitvoeringsagenda Bereikbaarheid;
- Voorstellen dienen robuust, wendbaar en weerbaar te zijn; er moet ruimte zijn voor tussentijdse aanpassing / bijsturing indien ontwikkelingen anders gaan dan nu voorzien. Bijvoorbeeld omdat de vervoerkundige effecten van corona uiteindelijk toch groter of juist kleiner blijken te zijn dan nu voorzien wordt. Of als het gedrag van reizigers na 'corona' toch anders blijkt te zijn (bijvoorbeeld reizen op andere tijdstippen) dan nu wordt ingeschat.

Bij de beoordeling van alle voorstellen categorie 'C' en 'D' geldt:

- MRDH beoordeelt de voorstellen objectief, op de mate waarin deze impact hebben op reizigers: aantallen reizigers, mate van impact per reiziger en de tijdsduur van de maatregel (tijdelijk of permanent?). Dat betekent ook dat MRDH rekening houdt met mogelijke vraagtuitval die kan plaatsvinden als gevolg van sommige maatregelen. Bij voorstellen om het voorzieningenniveau te verminderen, heeft het verlagen van frequenties de voorkeur boven het schrappen van lijnen.
- Het totaalpakket moet in balans zijn: het moet een evenwichtig pakket van maatregelen zijn, zowel inhoudelijk als geografisch als wat betreft de doelgroepen van OV-reizigers waarop de maatregelen impact hebben. Wat betreft de inhoudelijke evenwichtigheid: MRDH zal kijken naar de toekomstvastheid van maatregelen (bijvoorbeeld ook rekening houdend met verwachte ruimtelijke ontwikkelingen) en het bereikbaar houden van maatschappelijk relevante bestemmingen (ziekenhuizen). Daarnaast moet aandacht worden besteed aan toegankelijkheid en zal er worden gelet op het risico van stapeling van verschillende maatregelen.

Vervolgproces

Vervoerbedrijven hadden al kennisgenomen van het concept afwegingskader, zoals dit in de afgelopen weken is besproken in het presidium, de bestuurscommissie en de adviescommissie van de Vervoersautoriteit. In de voorstellen die ze over enkele dagen formeel zullen indienen bij MRDH, hebben ze daarom al kunnen anticiperen op dit afwegingskader.

Aan de hand van het afwegingskader beoordeelt MRDH de voorstellen die de vervoerders doen. Deze beoordeling zal vervolgens bestuurlijk worden vastgesteld door de 23 wethouders in de bestuurscommissie Vervoersautoriteit van november 2020. Afhankelijk van de tijd die benodigd is voor de implementatie van de maatregelen is de verwachting dat vanaf januari 2021 de maatregelen uitgevoerd kunnen worden en 'op straat' zichtbaar zullen zijn. Voor vervoerkundige voorstellen (aanpassing lijnvoering, frequenties etc.) zullen vervoerbedrijven zich richten op uitvoering vanaf 3 januari 2021; de datum waarop landelijk dienstregelingswijzigingen zullen worden doorgevoerd. Vervoerbedrijven zullen ook zorgen voor een effectieve communicatie daarover richting de reizigers.

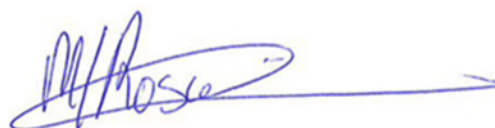
De voorstellen die nu worden voorbereid, hebben betrekking op 2021. Een aantal van de voorstellen zullen naar verwachting tijdelijk zijn, zolang de directe effecten van corona merkbaar zullen zijn in het OV, onder andere in de vorm van lagere reizigersaantallen. Andere maatregelen kunnen een meer permanent karakter hebben.

Op dit moment is nog onbekend wat de rijkssteun zal zijn voor de tweede helft van 2021 en daarna. Het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat heeft 'perspectief geboden' op een regeling van 1 juli tot en met 31 december 2021. Om hiervoor in aanmerking te komen, dienen vervoerbedrijven uiterlijk 1 april 2021 een Transitieplan voor te leggen. Dit transitieplan betreft (aanvullende) maatregelen die nodig zijn om ook na 2021 een toekomstvast openbaar vervoersysteem te waarborgen. Over de inhoud van dit transitieplan voor de OV-concessies in de MRDH zullen we u op een later moment informeren.

Namens de bestuurscommissie Vervoersautoriteit MRDH,

I.S. Bal
Portefeuillehouder OV-concessiemanagement

M.J. Rosier
Portefeuillehouder OV-ontwikkeling

Bijlage 1:

Datum	Processtap	Door / met
7 oktober	Bespreking concept afwegingskader	Presidium
7 oktober	Bespreken proces	Adviescommissie Va
Uiterlijk 12 oktober	Doorsturen concept afwegingskader	Aan Bc Va, Adviescommissie Va, METROCOV
12 oktober – 27 oktober	Gelegenheid behandeling binnen eigen gemeenten	Door Bc Va-leden, met eigen raden
14 en 15 oktober	Informatiesessies	Voor Bc Va- en Ao Va-leden en METROCOV
Uiterlijk 21 oktober	Indienen advies	METROCOV
26 oktober	Technische informatiesessie	Adviescommissie Va
28 oktober	Besluitvorming over afwegingskader	Bc Va
28 oktober	Verzenden vastgesteld afwegingskader, gelegenheid voor advies	naar Adviescommissie Va
4 november	Extra vergadering Adviescommissie Va, indienen advies	Adviescommissie Va
25 november	Bespreken eventueel advies Adviescommissie Va en voorstellen vervoerders. Besluitvorming over (eerste) inhoudelijke voorstellen van de vervoerbedrijven	Bc Va
3 januari 2021	Start nieuwe dienstregeling (landelijke afspraak)	Vervoerbedrijven
Januari – maart 2021	Implementatie overige maatregelen	Vervoerbedrijven
Uiterlijk 1 april 2021	Indienen transitieplannen voor 2 ^e helft 2021 en daarna (eis van het Rijk)	Bc Va, vervoerbedrijven